

SCI-CONF.COM.UA

**MODERN PROBLEMS OF
SCIENCE, EDUCATION
AND SOCIETY**

**PROCEEDINGS OF II INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
APRIL 24-26, 2023**

**KYIV
2023**

MODERN PROBLEMS OF SCIENCE, EDUCATION AND SOCIETY

Proceedings of II International Scientific and Practical Conference

Kyiv, Ukraine

24-26 April 2023

Kyiv, Ukraine

2023

UDC 001.1

The 2nd International scientific and practical conference “Modern problems of science, education and society” (April 24-26, 2023) SPC “Sci-conf.com.ua”, Kyiv, Ukraine. 2023. 1391 p.

ISBN 978-966-8219-87-0

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // Modern problems of science, education and society. Proceedings of the 2nd International scientific and practical conference. SPC “Sci-conf.com.ua”. Kyiv, Ukraine. 2023. Pp. 21-27. URL: <https://sci-conf.com.ua/ii-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-modern-problems-of-science-education-and-society-24-26-04-2023-kiyiv-ukrayina-arhiv/>.

Editor

Komarytskyy M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: kyiv@sci-conf.com.ua

homepage: <https://sci-conf.com.ua>

©2023 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

©2023 Authors of the articles

166. *Євстратенко А. В.* 819
ВИЗНАЧЕННЯ ДОЦІЛЬНОСТІ PUBLIC ART
167. *Кметюк Т. В.* 824
ВОКАЛЬНО-ХОРЕОГРАФІЧНА КОМПОЗИЦІЯ «ОПРИШКИ»: ІСТОРИКО-МИСТЕЦЬКИЙ АСПЕКТ (З РЕПЕРТУАРУ ГУЦУЛЬСЬКОГО АНСАМБЛЮ ПІСНІ І ТАНЦЮ)
168. *Меленишин Н. Б., Горячкун Т. В.* 829
НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ ЧЕРЕЗ УКРАЇНСЬКІ ТРАДИЦІЙНІ ЖІНОЧІ ПРИКРАСИ
169. *Сидор М. Б., Зінько А. І.* 836
ОСОБЛИВОСТІ ХУДОЖНЬОГО ВИРАЖЕННЯ ЗОБРАЖУВАНОВОГО У ЖИВОПИСІ

HISTORICAL SCIENCES

170. *Бринза А. А.* 843
THE ORIGINS OF THE SATI PROHIBITION LAW IN INDIA
171. *Дубина К., Марченко В.* 847
ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ КОЗАЦЬКОЇ ДЕРЖАВИ СЕРЕДИНИ XVII СТ. БОГДАН ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ
172. *Ільницький В. С.* 851
ДІЯЛЬНІСТЬ АЗЕРБАЙДЖАНСЬКОЇ ПОЛІТЕМІГРАЦІЇ У ТУРЕЧЧИНІ В 1922-1924 РР.
173. *Карпань А. П.* 857
ЖУРНАЛ «КРАЄЗНАВСТВО» ЯК ГОЛОВНЕ ВИДАННЯ КРАЄЗНАВЧИХ ДОСЛІДЖЕНЬ: ІСТОРІЯ СТВОРЕННЯ
174. *Колісниченко О. В., Шаталова В. Б., Чернуха О. В.* 861
ЖИТТЄВИЙ ШЛЯХ ТА ЗДОБУТКИ РАФАЇЛА ДАВИДОВИЧА СИНЕЛЬНИКОВА
175. *Писарчук В. М.* 865
ДЕРЖАВОТВОРЧІ ПРОЦЕСИ ДОБИ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО
176. *Соколова Н. Д., Крекотень О. К.* 871
СУЧАСНИЙ ПОГЛЯД НА ЖИТТЯ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ СЕРГІЯ ЄФРЕМОВА (ЗА ЩОДЕННИКАМИ ВЧЕНОГО)
177. *Чернуха О. В., Денисенко К. О.* 875
ЖИТТЯ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ ІВАНА АНДРІЙОВИЧА ЗУБКОВСЬКОГО
178. *Чернуха О. В., Колядич Я. О., Тимченко А. А.* 879
МИКОЛА АМОСОВ - ВИДАТНА ЛЮДИНА УКРАЇНИ ТА СВІТУ

CULTUROLOGY

179. *Лук'янчук П. Х.* 883
ЗБЕРЕЖЕННЯ АРХІВНИХ ПАМ'ЯТОК ОДЕЩИНИ В УМОВАХ ЗАГРОЗ ВОЄННИХ КОНФЛІКТІВ

СУЧАСНИЙ ПОГЛЯД НА ЖИТТЯ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ СЕРГІЯ ЄФРЕМОВА (ЗА ЩОДЕННИКАМИ ВЧЕНОГО)

Соколова Наталія Дмитрівна

к.і.н., доцент

Крекотень Олександра Костянтинівна

Студентка

Національний університет

фізичного виховання і спорту України

м. Київ, Україна

Вступ. Початок ХХ ст. – важливі і буремні сторінки української історії. В цей час спостерігається бурхливий розвиток національної науки, культури. В 1917 р. постає Українська Народна республіка. Одним з творців такої важливої сторінки української історії є вчений, літератор, публіцист та політичний діяч Сергій Олександрович Єфремов.

Мета роботи полягає у висвітленні окремих сторінок біографії С. Єфремова на основі його щоденників.

Матеріали та методи При проведенні дослідження використано дані літературних джерел. В роботі були застосовані аналітичний, описовий методи дослідження.

Результати та обговорення. 6 жовтня 1876 р в селі Пальчик, Київської губернії в сім'ї сільського священника народжується син – Сергій Єфремов (Охріменко), майбутній видатний публіцист, літературний критик, політик, «сумління української нації». Сім'я була велика – 3 дівчат і 10 хлопчиків. Тож не дивно, що з такою кількістю старших братів, для відстоювання власних кордонів, сформувалися риси характеру Сергія, такі як неабияка впертість, наполегливість, уїдливість і сарказм. Маючи можливість навчитися грамоті, хлопчик ще в ранньому віці знаходить найбільше захоплення свого життя книгу. І хоча на батьківських полицях переважали книги релігійного змісту, трапилася можливість маленькому Сергію прочитати «Вечеря на хуторі біля Диканьки» та «Миргород». В своїх спогадах Єфремов пише: «...після книжки

Гоголя вперше я почув себе сином рідної землі, що з «Тараса Бульби» запала мені в душу перша іскра національної свідомості, до якої потім інші автори додавали вже тільки нового жару...» [1]. Та найбільше сумтував Сергій, чому серед українських гетьманів не було такого лицаря, як Тарас Бульба. Майже безвиїзно перші 10 років свого життя провів хлопець в рідному селі, спостерігаючи за змінами сезонів природи, побутом та працею селян, очікуючи приїзду з навчання старших братів і сестер. Навчання самого Сергія розпочалося за тим же планом, що і у старших братів, спочатку Уманська бурса, а потім Київська духовна семінарія. Так само як сучасна молодь шукає спільноту за інтересами (рок-гурти, он-лайн ігри, спорт), так і тоді юний Сергій став членом гуртка Ельдорадо, там він познайомився з М. Грушевським, В. Антоновичем, О. Кониським. У Києві С. Єфремов відкрив свою другу після книг пристрась - театр, ставши одним з найвідданіших театралів. Через донос змушений залишити навчання, тож отримав середню освіту лише через рік, здавши іспити екстерном. Розчарувавшись в тогочасній релігійній освіті, юнак, врешті решт, отримав диплом юридичного факультету Київського університету.

Своє єдине кохання Сергій Єфремов зустрів ще в юності. Історія кохання до Онисії Дурдуківської сумна, Онися була родичкою Сергію, а церква не схвалювала таких шлюбів. Тож, проживши разом все життя, вони так і не одружилися офіційно. Навіть виховуючи разом дітей від Онисиної сестри, вони приховували від них свої стосунки. Про Онисю інформації лишилося дуже мало, знаємо лише, що буцімто вони однаково сприймали світ, розділяли погляди. Онися організовувала літературно-музичні зустрічі, участь в яких брали Леся Українка та Людмила Старицько-Черняхівська, Іван Нечуй Левицький, актор Панас Саксаганський. Тож не можемо виключати, що саме Онися була тим таємним інгредієнтом в рецепті феноменальної продуктивності і результативності праці Сергія Єфремова. Згодом, захищаючи своє фатальне кохання, під тиском слідства Єфремов погодиться визнати себе керівником СБУ і буде ув'язнений більшовиками до самої смерті.

Протягом усього періоду життя під більшовицькою владою Сергію Єфремову вдавалося зберігати певну незалежність від цієї влади, це викликало захоплення, заздрість і роздратування в його оточенні. В основу такої незалежності лягла фінансова незалежність Єфремова – він друкувався за кордоном і отримував звідти гонорари. Це дозволяло йому триматися осторонь від «пацючих перегонів» за бюджетами в Академії та інтриг Харківського керівництва. Гірко читати в щоденниках С. Єфремова про ці чвари: «10 січня. Вернувся Кримський. Здобув усе, по що їхав, але, мабуть, занадто дорогою ціною: недужий, розбитий, знервований. Харків, це місто язиканів, пашекух і задавак, і тут виправдав себе цілком...» [2, с. 184]. Сучасність наших науковців і культурних діячів, яку так багато лають, фактично не відрізняється від описаного в щоденниках С. Єфремова. Тіж інтриги, боротьба за бюджети, низькопрофесійні пристосуванці в державному управлінні.

Вирій подій виніс постать С. Єфремова на вершину творення долі українського народу. Він був «хрещеним батьком» УНР, грав провідну роль в політичному житті України, є автором канона української літератури «Історії українського письменства». Сергій Єфремов мав чітке розуміння, що література це не мистецтво заради мистецтва, а основний інструмент формування національної свідомості. Він мав величезний авторитет і вплив на молодих літераторів того часу. За політичними переконаннями С. Єфремов був автономіст-федераліст, але все що він зробив протягом свого життя працювало і працює на українську незалежність.

Та все ж таки, що ж завадило особисто С. Єфремову реалізувати свій потенціал в повній мірі? Відповідь ми можемо прочитати в його ж щоденниках: «... Терпіти не можу оцих перших ролів на людях; волів би завжди сидіти в куточку та слухати інших, а не самому говорити. Нічого у мене не виходить і самому робиться нудно» [2, с. 74]. Сучасники також відмічали саркастичний песимізм, фаталізм і відстороненість як характерні риси С. Єфремова. Йому була близька полеміка, а не харизматичне пропагування своїх ідей. Втомлюючись від інтриг оточення він тікав у світ своїх літературних праць, так

само як і М. Грушевський, який на засіданнях Директорії робив правки в «Історії України-Руси» у той час, коли вирішувалась доля України.

С. Єфремов, як і більшість представників української інтелігенції, став жертвою більшовитського терору. Звинувачений у організації неіснуючої «Спілки визволення України», він 10 років провів у радянській в'язниці, де і помер у 1939 р. на 63 році життя.

Висновки. С. Єфремов все своє життя кидав виклик обставинам, попри утиски влади продовжував займатись науковою діяльністю. Національно свідомий, Сергій Олександрович став активним учасником Національно визвольних змагань 1917-1921 рр. Однак, йому не вдалось врятуватись від жорен репресивної машини більшовиків. Саме С. Єфремов є особистістю, про яку можна сказати, що «людина – це творець історії».

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Єфремов С. Між двома душами // Літературно-критичні статті. К., 1993.
2. Єфремов С. О. Щоденники, 1923-1929. – К., 1997.